

**7 İKLİM 7 BÖLGE – MAHALLE ULUSAL MİMARİ VE KENTSEL TASARIM FİKİR
YARIŞMASI**

PROJE RAPORU

GİRİŞ

Kurt Lewin(1951)'e göre insanlar karşılaştıkları durumlar sonucunda gerçekleştirdikleri etkinlikleri “yaşam alanı” dahilinde yaparlar. Yaşam alanı, birey ve çevre öğeleri olarak ele alınmaktadır. “Alan, her bir parçanın diğer parçalardan etkilendiği dinamik bir sistem olarak tanımlanabilir. Kişinin algıladığı çevre bir alan olabileceği gibi, bir organizma olarak kişinin kendisi de birbirleriyle ilgili parçaların etkileşimiyle oluşan dinamik bir sistemin oluşturduğu bir alan olarak düşünülebilir. Bu dinamik sistem içindeki en ufak bir değişiklik, tüm sistemi etkiler. Alan kuramı içinde önemli olan bütünü oluşturan parçalardan herhangi birindeki bir değişiklik değil, bu değişikliğin bütüne nasıl yansıdığıdır.” (Tatar, 2009).

Günümüz mimarisinde geline nokta kentlerin sahip olduğu nüfusa ve ranta bağlı olarak insanların yaşam alanları daralmıştır. Yoğun yapılaşmanın getirmiş olduğu yer ve bağlamdan kopuk olan yüksek veya yoğun yapılaşmalar nedeniyle kentlilerin kentle ve kendi sosyal alanları ile olan bağları zayıflamıştır. Bu durum ise toplumdaki bireylerin birbirlerinden uzaklaşmasına neden olmakta ve birçok konuda memnuniyetsizliği olan bir toplum oluşmasını beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, yeni tasarlanacak bir mahallede insanların şekillendirebileceği, kendini ait hissedebileceği, sosyal ilişkiler kurabileceği, insan ölçeğine saygılı olması gerektiği düşünülmüştür.

Önerilen projede öncelik olarak sosyal açıdan zengin bir yaşam çevresi oluşturulması hedeflenmiştir. Tasarlanan mahallede yaşayan insanların farklı katmanlarda yer alan açık, yarı açık ve kapalı mekanların tümüyle ilişki kurarak yaşam alanını maksimum hale getirmek amaçlanmıştır. Bu bahsedilen açık, yarı açık ve kapalı yaşam alanlarının birbirleriyle olan ilişkilerinin kurulması ve mekanların yaşanabilirliğinin sağlanması tasarımın en önemli problemiğidir. Projenin yaşam omurgası olarak nitelendirilen “Promenad” , çevresindeki sosyal donatılar, sosyal donatıların etrafında şekillenen saçaklar projede olması istenilen kamusal alanları tanımlamaktadır. Promenaddan yaya olarak kolayca ulaşılabilen çok sayıda avlular ise yarı kamusal alanları tanımlanırken, konut bloklarının içleri ise daha özel alanlar olarak düşünülmüştür.

PROJE ALANI İLE İLGİLİ TESPİTLER

Tarih boyunca çeşitli medeniyetlerin buluşma yeri üzerinde olan Dört Yol; Avrupa, Anadolu ve Kafkasya'dan gelip Afrika, Arabistan ve Hindistan yönlerine giden en önemli yolların kesişme noktasıdır. Tasarıma konu olan arsa Dört Yol merkezini Hatay Çevreyolu'na bağlayan Abdi İpekçi Caddesi ile, Dört Yol merkezini Akdeniz'e bağlayan Şehit Polis Necati Kesin Bulvarı'nın kesiştiği noktada bulunmaktadır. Bu alanda tasarım yapılırken öncelikle arsa verileri yorumlanmış ve arsanın 3 çeperinin yoğun konut dokusuna sahip olduğu, bir çeperinin ise dönüştürülme amacı ile ayrıldığı ve yine muhtemel olarak konut dokusu olacağı görülmüştür.

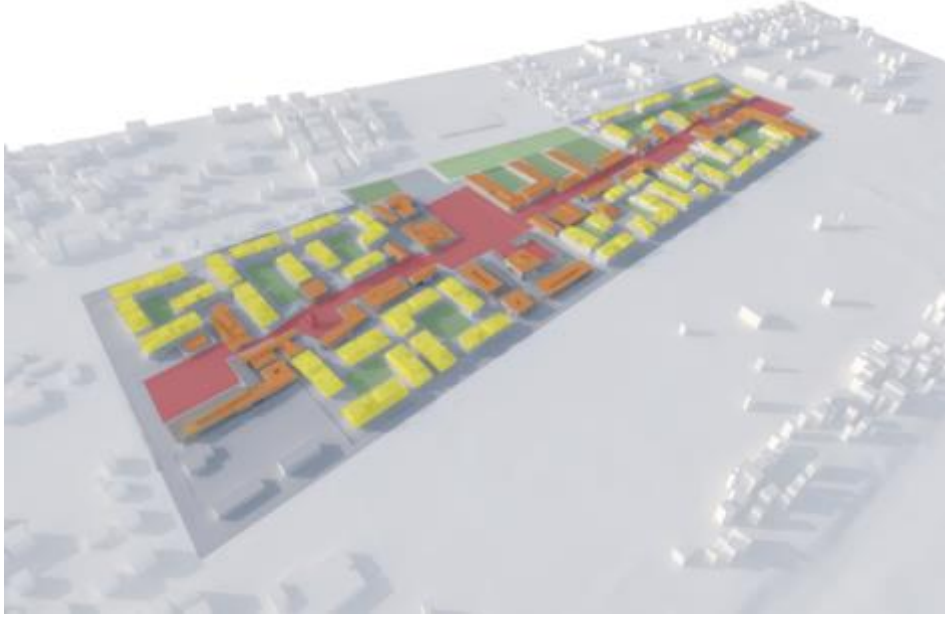

Şema 1. Çevre İlişkileri

Öte yandan proje alanı çevresinde odak olarak nitelendirilebilecek devlet binalarının, okulların, parkların, caminin ve ticari birimlerim oluşu projenin referans alabileceği durumlar olarak görülmüştür.

GENEL TASARIM İLKELERİ

- Dört Yol ilçesinde yoğun yerleşim alanında, ilçenin ana akslarını hem çeperlerde hem de proje alanı içerisinde devam ettirerek projeyi ilçeye entegre etmek
- Doğu – Batı aksında uzanan promenad ile yayalaştırılmış bir aks yaratmak
- Doğu – Batı aksında uzanan promedı kuzey yönünden güçlü bir aksla birleştirerek sağlık merkezi, cami, kültür merkeziyle doğrudan ilişkili bir meydan oluşturmak
- Proje alanının doğu ve batı noktalarında girişlerde meydanlar tasarlamak
- Meydan, sokak, avlu ilişkilerini kurarak sürekliliği olan açık mekanlar üretmek
- Promenad üzerinde okul, cami, kültür merkezi, sağlık merkezi, yaşlılar yurdu, ticari birimler ve ofisler gibi günlük yaşantıya doğrudan etki eden birimler tasarlamak
- Konut bloklarını klasik ada mantığından çıkarıp daha insan ölçeğinde hem insan hem de hava sirkülasyonuna daha uygun halde ve doğal aydınlatma açısından olumlu hale getirecek tasarım yaklaşımı benimsemek
- Parçalı olmasına rağmen organize olmuş sürekli bir yeşil dokusu yaratmak
- İklim koşullarını göz önüne alarak, çok sayıda saçak ve ağaçlar ile gölgelik mekanlar üretmek
- Ekolojik anlamda arazideki suların promenad üzerinde toplanarak yapıların iklimlendirilmesinde veya geri dönüşümde kullanılması

Şema 2. Yaşam Omurgası-Yeşil Alan ve Konut İlişkisi

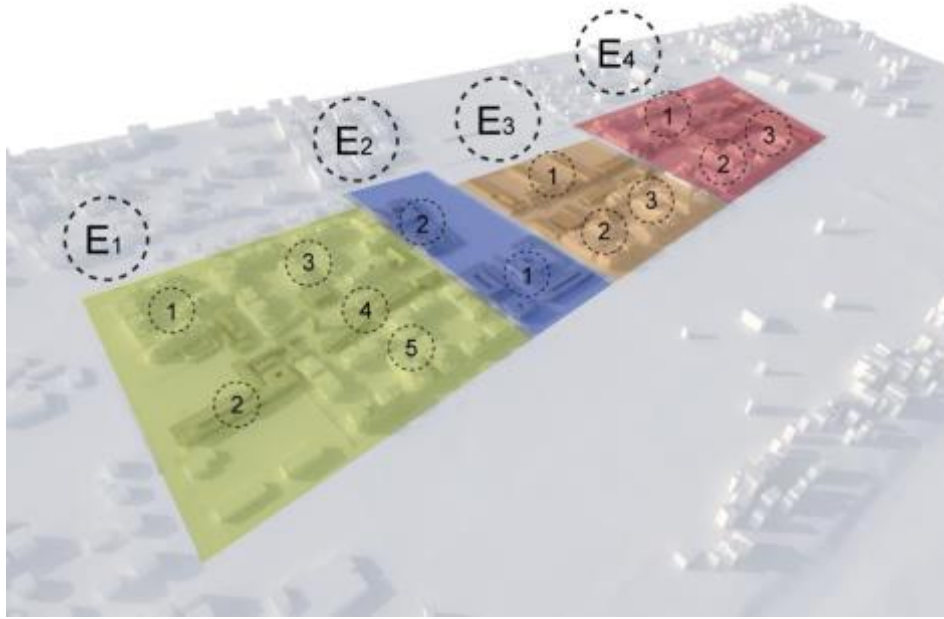
ULAŞIM KARARLARI

- Promenad ile doğu batı aksında tüm alana yürünerek ulaşılması sağlanmıştır.
- Promenad ile konut bloklarının avluları arasında kesintisiz yürüyüş yolları tasarlanmıştır.
- Arazinin kuzeyinden güneyine geçen araç yolları üzerinde kısa süreli duraklama yaparak alışveriş yapma, ibadet etme ve servis gibi ihtiyaçlarının giderilmesi hedeflenmiştir.
- Ana ve ara yürüyüş aksları engellilerin ve yaşlıların kullanımını göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır.
- Proje alanının çevre yollarına olan yakınlığı, ilçe içerisinde ana araç yollarının yoğunluğu sebebiyle motorlu araç kullanımının ihmal edilmesi mümkün değildir. Bu sebeple tüm konut blokları için zemin altı otoparkları tasarlanmıştır.

ETAPLAMA İLKELERİ

Yaklaşık 960 metre uzunluğunda ve orta noktası 340 metre genişliğinde bir alanda yapılacak tasarım için etaplama yapılması düşünülmüştür. Proje alanının komşu parsellerdeki yapılaşmalar nedeniyle dış kontörlerinde girintiler ve çıkıntılar olduğu görülmüştür. Promenadın kuzey ve güneyinde tasarlanan konut bloklarının ve sosyal donatıların, arazi dış kontöründeki biçimlenmeler ve büyüklükler nedeniyle batıdan başlayarak doğuya doğru 4 etap halinde inşa edilmesi önerilmektedir. Birinci etabın arazinin en batısında kent dokusunun daha yoğun olduğu tarafta yapılması önerilmiştir. Birinci etabın 20 Konut bloğu, çarşılar, günlük

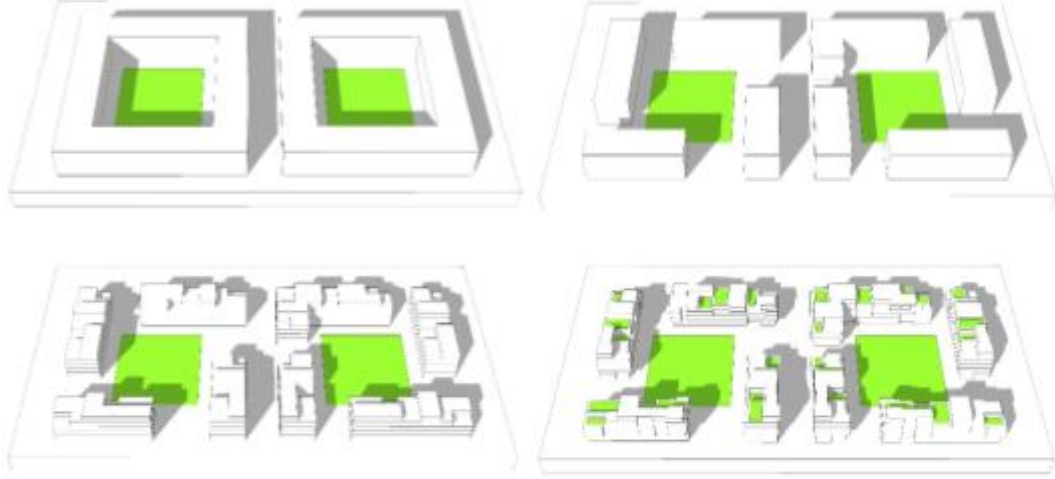
İhtiyaçların karşılanabileceği küçük birimlerden oluşması öngörülmüştür. Halihazır durumda arazinin batısında cami, kuzeybatısında çarşılar ve kuzeydoğusunda okullar bulunmaktadır. Bu nedenle ilk etabın yapımı sonrasında konutlarda yaşayan kişilerin ilk aşamada günlük ihtiyaçlarını sağlamada bir problem yaşamayacakları düşünülmektedir. Projenin ikinci etabı cami, kültür merkezi, sağlık birimi, yaşlılar yurdu gibi günlük yaşantının olmazsa olmaz bileşenlerini içermektedir. Projenin üçüncü etabının kuzey kısmında ilkökul, ortaokul ve liseyi bir arada barındırabilecek büyüklükte ve iç avluları olan bir okul kompleksi yapılması öngörülmektedir. Üçüncü etabın kuzeyinde ayrıca tüm mahalle sakinlerinin kullanabileceği kapalı bir spor salonu ve açık spor alanları tasarlanmıştır. Üçüncü etabın promenade'nin güneyinde kalan kısımlarında ise ağırlıklı olarak konut blokları yer almaktadır. Arazinin en doğusunda kalan dördüncü etap konut blokları, ofislerin ve halihazırdaki ağaçların korunarak elde edilen bir korudan oluşmaktadır. Arazinin doğusunda yer alan ve büyük bir kütleye sahip olan Adalet Sarayı'na ve kuzeydoğusunda bulunan Dört Yol Ticaret ve Sanayi Odası'na büyük bir ağaçlık alan, meydan ve ofisleri içeren birimlerle karşılık verilmiştir.

Şema 3. Etaplama Çalışması ve Sıralaması

KONUT BLOKLARININ KURGULARI

İklim verilerine bakıldığında çoğunlukla sıcak olarak nitelendirilebilecek bir ilçe olan Dört Yol'da avlulu yapı tipolojisi blokların kaydırılarak hareket ettirilmesiyle tekrar yorumlanarak rüzgar koridorları oluşturmaya çalışılmıştır. Ayrıca avlu çevresinde binalara eklenen saçaklarla gölgelik alanlarla birlikte insanlar için gerekli konfor koşulları sağlanmıştır.

Şema 4. Konut Blokları Oluşum Şeması

Yapı kütlelerinin yükseklikleri promenad çevresinde en kısıyken arazi çeperlerinde ilçenin dokusunun yüksekliğine oluşmaktadır. Böylece yayalar için büyük ölçüde geçirgen fakat gürültü gibi faktörlere karşı izole olmuş bir alan oluşmaktadır. Ayrıca binaların arasındaki mesafeler maksimum ölçüde tutulup birbirlerinin üzerine gölge atmaması ve doğal aydınlatmaya engel olmaması sağlanmıştır.

Bloklarda yer alan farklı daire tiplerinin birleşimi ile çeşitli konut blokları oluşturulmuştur. Zemin katlarda bahçe ile bütünleşen loft dairelerin yanı sıra üst katlarda tek katlı ve iki kat yüksekliğinde daire tipleri ile konut blokları oluşturulmuştur. Daire tipleri genellikle 3 ve 4 odalı olarak tasarlanmış kent yaşantısında karşılaşılan bir veya iki odalı daire tipleri tercih edilmemiştir.

MALZEME SEÇİMLERİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Malzeme, bir yapının karakteri ve niteliğini önemli bir ölçüde yansıtan unsurlardan biridir. Proje için hedeflenen en önemli karar yalın ve sade malzeme kullanımınıdır. Konut bloklarının, sosyal donatıların ve açık alanların tasarımında mümkün olduğunca yöresel malzemelerin kullanılmasına özen gösterilmiş, böylece hem yapı maliyetleri minimuma indirilirken, lojistik anlamda rahatlık ve ekonomik anlamda çevredeki malzeme üreticilerine de kazanç getirmesi beklenmektedir.

Bu bağlamda; brüt beton, doğal taş cephe kaplaması, ahşap ve doğal taş yürüyüş yolları, sade renkli alüminyum doğrama, klinker tuğla, ahşap güneş kırıcı paneller, profilsiz cam korkuluklar prensip olarak kullanılacak malzemelerdir.